

EASySTATE**AID**

Spotkanie z przedstawicielami MAB odpowiedzialnymi za kontakty z przemysłem

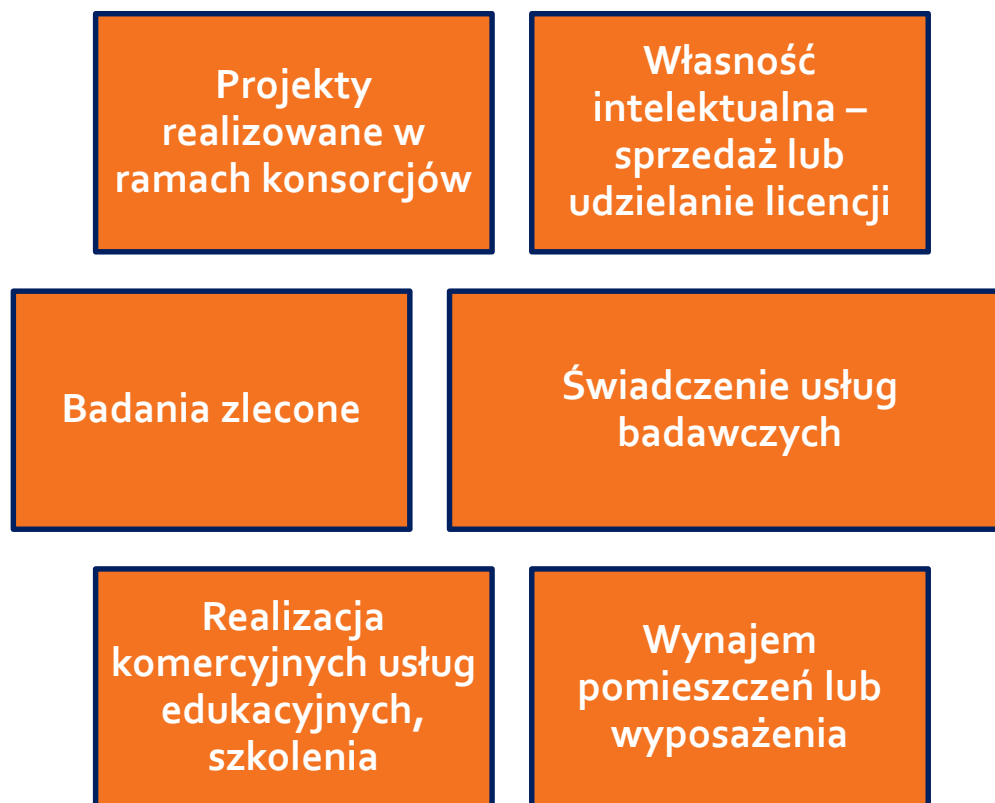
Pomoc publiczna

Andrzej Kaznowski

Warszawa | 6 lutego 2020

Formy współpracy organizacji badawczych z przemysłem

Które z tych form współpracy będą realizowane przez MAB?

Prawo pomocy publicznej jako część unijnego prawa konkurencji

- reguły unikalne na skalę światową
- obowiązują od początku funkcjonowania Wspólnot Europejskich
- kluczowe dla prawidłowego funkcjonowania wewnętrznego rynku UE
- wiodąca rola Komisji Europejskiej jako instytucji będącej „strażnikiem Traktatów”
- ograniczona rola państw członkowskich w zakresie przyjmowania przepisów dotyczących pomocy publicznej
- w jaki sposób przepisy dotyczące pomocy publicznej wpływają na funkcjonowanie jednostek naukowych?

Pojęcie pomocy publicznej

Artykuł 107 ust. 1 TFUE:

Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez **Państwo Członkowskie** lub **przy użyciu zasobów państwowych** w jakiegokolwiek formie, która **zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji** poprzez **sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów**, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim **wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi**

Wszystkie wynikające z art. 107 ust. 1 TFUE przesłanki muszą zostać spełnione. Pomoc publiczna jest zatem przysporzeniem:

- dokonywanym przez państwo lub z jego zasobów
- stanowiącym selektywną ekonomiczną korzyść
- naruszającym konkurencję
- wpływającym na warunki wymiany handlowej

Właściwe regulacje

- Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
- Komunikat Komisji – Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną („Zasady ramowe”)
- rozporządzenie Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu („GBER”)
- rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie warunków i trybu udzielania pomocy publicznej i pomocy *de minimis* za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju

Analiza związana z pomocą publiczną

Czy ma miejsce udzielenie pomocy publicznej?

Analiza na podstawie art. 107 ust. 1 TFUE

W przypadku MAB analiza zatrzymuje się na pierwszym kroku

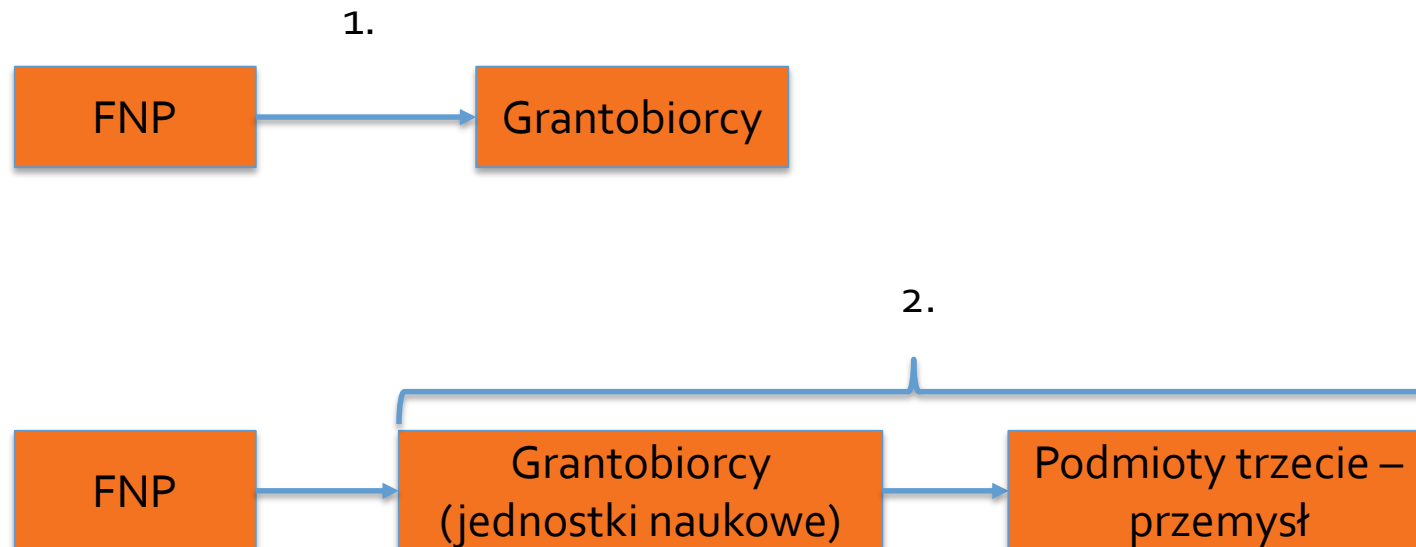
Czy pomoc publiczna jest dopuszczalna?

Analiza właściwych reguł dopuszczalności pomocy

Czy można jej udzielić bez ubiegania się o zgodę Komisji Europejskiej?

Weryfikacja ściśle powiązana z analizą materialnych reguł dopuszczalności

Brak pomocy publicznej w projektach MAB – dwa poziomy analizy

Kiedy stosujemy reguły dotyczące pomocy publicznej?

Działalność niegospodarcza

Kształcenie mające na celu zwiększanie coraz lepiej wyszkolonych zasobów ludzkich w ramach systemu edukacyjnego finansowanego i nadzorowanego przez państwo

Niezależna działalność B+R (w tym projekty we współpracy z przemysłem)

Szerokie rozpowszechnianie wyników badań na zasadzie niedyskryminacji i braku wyłączności

Działania związane z transferem wiedzy (jeżeli przychody z tego tytułu są reinwestowane w działalność niegospodarczą)

Działalność gospodarcza

Komercyjne usługi edukacyjne, szkolenia

Wynajem powierzchni i wyposażenia na rzecz przedsiębiorców

Świadczenie usług badawczych

Badania zlecone

FNP

MAB

Prowadzenie działalności mieszanej (niegospodarczej i gospodarczej)

Rozdzielność rachunkowa

jeżeli ten sam podmiot prowadzi zarówno działalność o charakterze gospodarczym jak i niegospodarczym, to finansowanie publiczne działalności niegospodarczej nie wchodzi w zakres art. 107 ust. 1 Traktatu (nie stanowi pomocy publicznej), jeśli oba rodzaje działalności oraz ich koszty, finansowanie i przychody można wyraźnie rozdzielić w celu uniknięcia subsydiowania skróśnego działalności gospodarczej

Działalność gospodarcza o charakterze dodatkowym

- jeżeli jednostkę naukową wykorzystuje się zarówno do prowadzenia działalności gospodarczej, jak i niegospodarczej, zasadami pomocy państwa obejmuje się te środki publiczne, które powiązane są z działalnością gospodarczą (pod warunkiem zachowania rozdzielności rachunkowej)
- jeśli jednostka naukowa prowadzi niemal wyłącznie działalność niegospodarczą, jej finansowanie może być w całości nieobjęte zasadami pomocy państwa, pod warunkiem że jej działalność gospodarcza ma charakter czysto pomocniczy, tj. odpowiada **działalności, która jest bezpośrednio związana z funkcjonowaniem danej jednostki naukowej i konieczna do jej funkcjonowania lub nieodłącznie związana z jej główną działalnością niegospodarczą oraz która ma ograniczony zakres**
- ma to miejsce, kiedy w ramach działalności gospodarczej wykorzystuje się dokładnie te same nakłady (np. materiały, wyposażenie, siłę roboczą i aktywa trwałe) co w przypadku działalności niegospodarczej oraz kiedy zasoby przeznaczane rocznie na działalność gospodarczą nie przekraczają 20 % całkowitych rocznych zasobów danego podmiotu

Monitorowanie działalności gospodarczej

Aby móc powołać się na powyższą regułę, konieczne jest wykazanie, że działalność gospodarcza angażuje nie więcej niż 20% zasobów rocznie

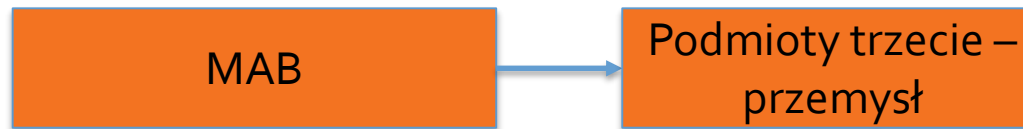
Rozdzielna rachunkowość

Wybór wskaźnika zasobów (obiektywnie uzasadnionego w świetle charakteru prowadzonej działalności)

Bieżące monitorowanie (dokumentacja potwierdzająca sposób wykorzystania zasobów)

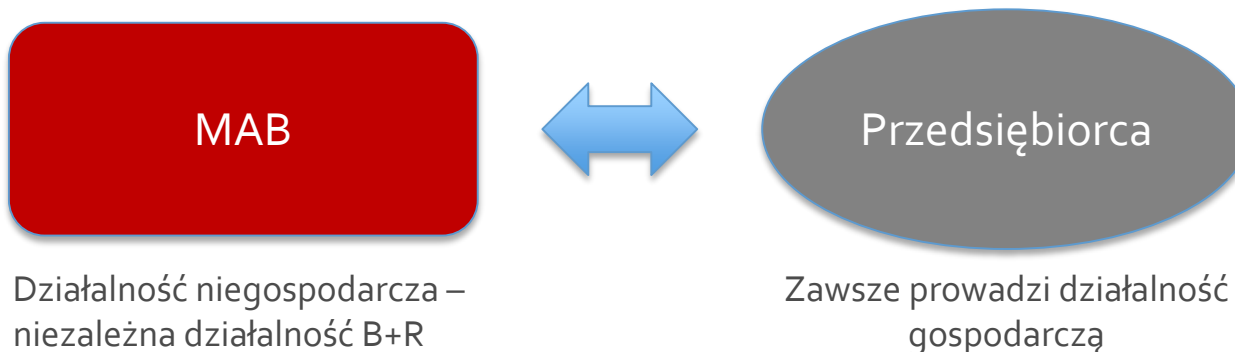
Sporządzanie corocznych wewnętrznych raportów podsumowujących zakres działalności gospodarczej

Współpraca MAB z przemysłem

- Istnieje oczekiwanie, że MAB będą współpracowały z przemysłem
- **Udział MAB w projektach konsorcjalnych nie jest kwalifikowany jako prowadzenie działalności gospodarczej**
- Badania na zlecenie i świadczenie usług badawczych stanowią działalność gospodarczą
- Bez względu na formę współpracy, MAB powinny dopilnować, aby jej warunki odpowiadały warunkom rynkowym
- Żaden przedsiębiorca nie powinien mieć preferencyjnego dostępu do wyników badań prowadzonych przez MAB
- MAB muszą traktować współpracujące podmioty w sposób niedyskryminujący

Współpraca MAB z przemysłem - konsorcja

Uznaje się, że projekt jest prowadzony w ramach skutecznej współpracy, jeżeli przynajmniej dwie niezależne strony realizują wspólny cel w oparciu o podział prac i wspólnie określają ich zakres, biorą udział w ich planowaniu, wnoszą wkład w ich wykonanie i dzielą związane z nimi ryzyko finansowe, technologiczne, naukowe i inne oraz wyniki.

Jedna lub większa liczba stron może ponosić pełne koszty projektu, przejmując ryzyko finansowe od pozostałych stron

Warunki wspólnego projektu, w szczególności warunki dotyczące kosztów, wspólnego udziału w ryzyku i wynikach, rozpowszechniania wyników, dostępu do praw własności intelektualnej i zasad podziału tych praw, należy określić przed rozpoczęciem projektu

Skuteczna współpraca z przemysłem

W Polsce projekty w ramach skutecznej współpracy są realizowane przez konsorcja naukowo-przemysłowe:

- z prawnego punktu widzenia konsorcjum jest umową zawieraną pomiędzy jednostką naukową a przedsiębiorcą

Zakres minimalny umowy konsorcjum:

- cel zawiązania konsorcjum
- okres obowiązywania umowy
- wskazanie podmiotu reprezentującego konsorcjum – lidera – oraz zakresu jego upoważnienia
- sposób współdziałania i zarządzania realizacją projektu, podział prac
- zasady odpowiedzialności członków konsorcjum w związku z realizacją projektu
- obowiązki członków konsorcjum
- zasady podziału praw własności intelektualnej wytworzonej w wyniku realizacji projektu lub praw dostępu do rezultatów wynikających ze wspólnej realizacji projektu

Konsorcja

Warunki współpracy w projektach konsorcjalnych

- uczestniczące w projekcie przedsiębiorstwa ponoszą pełne koszty projektu; **lub**
- wyniki współpracy, które nie powodują powstania praw własności intelektualnej, mogą być rozpowszechniane, a prawa własności intelektualnej powstające w wyniku działań MAB w pełni przynależą do tych podmiotów; **lub**
- wszelkie prawa własności intelektualnej powstałe w wyniku projektu oraz powiązane prawa dostępu są rozdzielane pomiędzy różnych partnerów współpracujących w sposób należycie odzwierciedlający ich pakiety prac, wkład i wzajemne interesy; **lub**
- MAB otrzymuje rekompensatę odpowiadającą wartości rynkowej praw własności intelektualnej, które powstały w wyniku prowadzonych przez te podmioty działań, i które przyznano uczestniczącym przedsiębiorstwom lub prawo dostępu do których przyznano uczestniczącym przedsiębiorstwom

Rynkowa rekompensata (wynagrodzenie)

- wysokość rekompensaty określono w drodze otwartej, przejrzystej i niedyskryminacyjnej konkurencyjnej procedury sprzedaży; **lub**
- wycena niezależnego eksperta potwierdza, że kwota rekompensaty jest co najmniej równa wartości rynkowej; **lub**
- MAB – jako sprzedający – może wykazać, że przeprowadziła negocjacje w sprawie rekompensaty w warunkach pełnej konkurencji, aby uzyskać maksymalną korzyść gospodarczą w momencie zawierania umowy, z uwzględnieniem swoich celów statutowych; **lub**
- w przypadku gdy zgodnie z umową współpracy współpracujące przedsiębiorstwo ma prawo pierwokupu w odniesieniu do praw własności intelektualnej powstałych w wyniku współpracy z MAB, strony mają prawo do zabiegania o korzystniejsze pod względem gospodarczym oferty od stron trzecich, tak aby przedsiębiorstwa współpracujące musiały odpowiednio dostosować swoją ofertę

Badania na zlecenie lub usługi badawcze – rynkowy poziom wynagrodzenia

- MAB świadczy usługi badawcze lub prowadzi badania na zlecenie po cenach rynkowych (w tej sytuacji konieczna jest weryfikacja, czy porównywalne usługi są świadczone na rynku) – metoda podstawowa, mająca na celu zapobieżenie wypieraniu prywatnych podmiotów przez subsydiowane przez państwo organizacje lub infrastruktury **LUB**
- jeżeli nie istnieją ceny rynkowe, MAB świadczy usługi badawcze lub prowadzi badania na zlecenie po cenie, która:
  - odzwierciedla pełne koszty usługi oraz obejmuje marżę określoną poprzez odniesienie do marż powszechnie stosowanych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze danych usług (**metoda kosztów pełnych**), lub
  - jest wynikiem negocjacji przeprowadzonych w warunkach pełnej konkurencji, podczas których MAB – w charakterze dostawcy usług – negocjuje w celu uzyskania maksymalnej korzyści gospodarczej w momencie zawarcia umowy oraz pokrywa przynajmniej swoje koszty krańcowe (dopuszczalne tylko wtedy, gdy negocjacje nie pozwalają na pokrycie pełnych kosztów)

EASYSTATE**AID**

EASY STATE AID Kaznowski Stasiak Sp. J.
Próżna 5/11 | 00-107 Warszawa | t: +48 22 826 07 12 | t: +48 22 826 89 17

